

# Tulen tuhovoima

## Hätäilmoitus

On marraskuinen illansuu, melkein tasan kaksikymmentä vuotta sitten. Olen lähdössä poikien kanssa heidän kaverinsa syntymäpäiville, samalle kylälle parin kilometrin päähän. Eteisessä kuulen outoja ääniä ja alan etsiä, mistä ne tulevat. Kurkittuani ympärillemme avaan wc:n oven ja tajuan, että siellä palaa. Laitan saman tien oven kiinni ja sanon pojille, että menkää naapureihin kysymään, olisiko heillä vaahtosammutinta lainaksi. Pojat, nuo silloin 5- ja 7-vuotiaat reippaat pojat, lähtevät toinen toiseen, toinen toiseen lähinaapuriin. Hyvä, että lähtevät, ei tarvitse huolehtia, ehtivätkö ulos talosta. Eivät ala ottaa mitään tavaraa mukaan. Minä soitan hätäkeskukseen ja kerron, että meillä palaa. Annan ajo-ohjeet palokunnalle, suljen puhelimen vasta, kun annetaan

**Toivon, että tarina herättäisi ihmisissä arvostusta pelastuslaitosta kohtaan ja auttaisi huomioimaan entistä paremmin mm. kynttilät ja sähkölaitteiden kunnon. Nehän ne usein aiheuttavat paloja. Minä kyllä arvostan palomiehiä - mm. savusukeltajan työ on vaarallista ja vaativaa. Olen ollut myös palomiesten työterveyshoitaja aikoinaan ja siinä sen näki, miten henkisesti ja fyysisesti vaativaa heidän työnsä on.**

lupa. Suljen ovat alakertaan ja muihin huoneisiin, katkaisen sähkövirran eteisen pääkatkaisimesta. (Palomestari antoi myöhemmin toiminnastani positiivista palautetta, vaikka itseä kalvoi pitkään epäily, teinkö varmasti voitavani. ) Otan käsilaukun ja menen ulos, sillä tunnen, miten ilmassa on savua ja käryä, mikä ei tunnu ollenkaan hyvältä. Kovin pitkältä tuntuvan odotuksen jälkeen kuuluu paloautojen ääntä, joka lähenee. Epätodellinen tunne: ne tulevat tänne. Liekit näkyvät jo makuuhuoneen, olohuoneen ja eteisen ikkunoista, mutta ikkunat ovat ehjät. Tuli leviää nopeasti. Myöhemmin kuulen, että palokunta tuli kahdeksassa minuutissa ja sisäikkunat ehtivät jo rikkoutua.

## Hajanaisia muistikuvia

En muista, missä vaiheessa pihalle on tullut naapureita. Soitan poikien kaverin äidille, että emme tulekaan synttäreille, meillä palaa. Kännykkä siis ilmeisesti jo oli, vai soitinko naapurista, en muista. Synttärissanokarin isä tulee pian meidän pihalle tuekseni. Hän ja myös tuttu, paikalle työnsä puolesta tullut palomestari, koettavat lohduttaa minua, joka siinä kohtaa, kun totuus palon vaikutuksista alkaa jollain lailla todentua, en pysty ajattelemaan mitenkään rationaalisesti. Pojat ovat naapureiden huomassa. Naapurit kertovat jälkeenpäin, että eivät ensin ottaneet todesta poikien pyyntöä, mutta olivat ulos mentyään nähneet asian todellisen laidan. (Pojat



Tuhon jäljet keittiössä

saavat myöhemmin reippaudestaan kiitosta myös palomestarilta, kun meidät kutsutaan tutustumaan paloasemaan. Paloasemalla käynti oli osa debriefing-jälkihoitoamme.) Puolisoni on seurakuntatalolla kokouksessa, mutta naapurit saavat sinne viimein sanan ja hän saapuu sitten, kun palokunta on jo tullut ja mennyt sisään palavaan taloon, tainneet saada jo palon melkein sammumaankin. Ei ollut hänkään uskonut sanansaattajan sanoja ensin todeksi.

### Julkisuutta ja epäilyjä

Tienhaaraamme ilmestyy ennen palokunnan tuloa paikallislehden kuvaaja, tuttu mies, joka kysyy, "Ai, teilläkö palaa?" "Niin palaa, älä ota kuvia", pyydän. Hän ei ota ja olen siitä kiitollinen. Lehdessä on seuraavana päivänä lyhyt uutinen tulipalosta,

ilman kuvia. Silti monet arvaavat, kenestä on kyse. Pienessä kaupungissa uutinen leviää nopeasti. Ennen palokuntaa paikalle ehtii myös kaksi poliisia, joiden kysymyksiin vastailen. Palon sammuttua he menevät heti tutkimaan tilannetta ja ottamaan näytteitä. Koska minä olin kotona, olen tietysti epäilty, kunnes toisin todistettaisiin. Kahden viikon kuluttua samat poliisit tulevat työpaikalleni ja sanovat: "Emme enää epäile sinua, palon syyksi on paljastunut sähkölaitevika." Vaikka tiesin koko ajan, että jostain sellaisesta täytyy olla kyse, on poliisien ilmoitus asiallinen ja helpottava.

### Tulesta ja sen seurauksista - ei niin pahaa asiaa, ettei jotain hyvääkään

Tuli on kiehtova ja vaarallinen, hyvä ja paha. Se on hyvä renki, mutta huono isäntä. Kahdenkymmenen vuoden takaisten tapahtumien muisteleminen ei enää aiheuta varsinaista ahdistusta, mutta ei nyt niin hyvääkään oloa. Painajaisunet jatkuivat pitkään. Tarkkuus kynttilöiden ja muussa tulen ja sähkön käytössä on lisääntynyt entisestään. Palaneen haistaminen saa aikaan pienen hälytysreaktion elimistössä edelleen. Niin meille kuin ystävperheisiin hankittiin palovaroitimia ja jauhesammuttimia. Vasta Suomen Punaisen Ristin henkisen tuen kouluttajakoulutuksen jälkeen, useita vuosia myöhemmin, olen ymmärtänyt monia asioita omassa ja muiden käyttäytymisessä tulipalotilanteessa.

Kaikki se työmäärä ja epätoivon tunteet, mitkä seurasivat sisäosiltaan pahoin vaurioituneen talon tyhjentämisestä, erityisesti lasten palaneiden tai muuten tuhoutuneiden tavaroiden pois heittämisestä, tavarain luetteloinnista, uuden asunnon etsimisestä talon korjauksen ajaksi, palaverista viranomaisten ja vakuutusyhtiön

kanssa, välttämättömystarvikkeiden nopeasta hankinnasta, lasten koulunkäynnin ja päivähoidon järjestämisen ja työn yhteensovittamisesta, ihmisten kysymyksistä, eivät unohdu. Vastuu talon korjauksesta oli suuri, mutta siinä auttoi ammattini tuoma työkokemus. Olin työskennellyt allergianeuvojana ja ollut auttamassa perheitä hometalo-ongelmissa. Olin vakuutusyhtiön ja kaupungin rakennusvalvonnan miesten kanssa käydyssä keskustelussa tiukkana siitä, että palokunnan käyttämä n. 2000 litraa vettä pitää kuivata pois kunnolla ennen uudelleen rakentamista, jottei kodistamme tule hometalo. Kaikki vähänkin palanut tai savustunut kohta laudoissa tai missä tahansa materiaalissa, piti purkaa pois, jottei savun haju puskisi uuden materiaalin läpi.

Ei unohdu sekään, miten suunnattomasti saimme apua monin eri tavoin ystäviltä, työtovereilta, naapureilta, viranomaisilta ja sukulaisilta. Myös SPR tarjosi apua. Eriytyisesti ystävät olivat korvaamaton tuki ja apu, ilman heitä emme olisi selviytyneet. Siitä tunnemme kiitollisuutta edelleen. Enkelithän näyttäytyvät usein ihmisen muodossa, vai mitä?

*Riitta Sattilainen,  
aluetyöntekijä,  
ehkäisevä päihdetyö EHYT ry,  
kumppanuustalo Artteli  
Tampere*



Riitta Sattilainen ja Pinsiön possut, kesällä 2015 Pinsiön Kissanpäivillä.  
Kuva: Maarit Tiittanen



Tunnelmallista ja turvallista kynttilänpolttoa kotona.  
Kuva: Riitta Sattilainen